

Rada seniorů České republiky

Dům odborových svazů, nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3

Telefon: +420 234 462 073-7

Web adresa: www.rscr.cz E-mail: rscr@rscr.cz

Rámcové vyhodnocení činnosti Rady seniorů České republiky za rok 2006

Rada seniorů České republiky je občanským sdružením s cca 350 000 členy organizovanými v jedenácti seniorských organizacích celostátního a v jedné seniorské organizaci regionálního charakteru. Dále v šesti civilních a v jednom vojenském klubu důchodců a ve dvou Radách seniorů statutárních měst. Tj. v Hradci Králové a v Jihlavě. Mimo členské organizace, kluby a instituce bylo v roce 2006 organizováno v Radě též 16 individuálně organizovaných členů. Rada seniorů tak disponuje reprezentativní mírou suverenity k výkonu vyjednávacích, konzultativních, dohodovacích, informačních, iniciativních, mezigeneračně sjednocujících a kontrolních funkcí, které v loňském roce uplatňovala nejen ve vztahu k vládě a k jejím resortům (ministerstvo práce a sociálních věcí, ministerstvo zdravotnictví, ministerstvo místního rozvoje), ale i k Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, ke Krajským úřadům Královéhradeckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje a v neposlední řadě též k samosprávám Hlavního města Prahy, Hradce Králové a Brna.

Rada je připomínkovým místem čtyř ministerstev, loni participovala na tvorbě zákonů sociální a bytové reformy, kde z 16 podaných návrhů sedm Parlament akceptoval. Jde zejména o navýšení sociálních dávek seniorům na bydlení a také o progresivnější sociální ochranu seniorů s nízkými penzemi. U prováděcích předpisů sociální reformy bylo uplatněno 11 legislativních požadavků z nichž tři ministerstvo práce a sociálních věcí akceptovalo. Dále Rada vypracovala stanovisko a koncepční návrhy reformy penzijního systému, které byly rozeslány premiérovi, příslušným ministrům a předsedům parlamentních výborů. Hlavní legislativní aktivitou pak bylo předložení návrhu novely zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a to na progresivnější valorizace penzí přímo ze zákona. Návrh ale na květnovém zasedání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR podpořen nebyl, chybělo 10 poslaneckých hlasů. Naproti tomu při projednávání návrhu nařízení vlády o zvýšení důchodů v roce 2007 vláda požadavky Rady seniorů v podstatě akceptovala. Oproti požadavku Rady na meziroční navýšení průměrné penze o 616 Kč, byla k 1. lednu 2007 navýšena o 606 Kč. Jde o 236 Kč více oproti zákonnému minimu.

Z nejvýznamnějších vyjednávacích aktivit Rady bylo jednání s ministry práce a sociálních věcí, s ministry zdravotnictví, s ministrem pro místní rozvoj a s hejtmany Moravskoslezského, Jihomoravského a Královéhradeckého kraje. Výsledkem bude ustavení Krajských rad k participaci seniorů na sociální, zdravotní, bytové, dopravní a kulturní politice krajů v roce 2007.

Realizace projektů Rady, tj. přípravy seniorů na sociální a bytovou reformu 2007 byla zahájena v květnu 2006, tj. po schválení a uveřejnění příslušných zákonů (zákon č.107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č.40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů, zákon č.108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č.109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách, zákon č.110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, zákon č.111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, zákon č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a

zákonu o pomoci v hmotné nouzi a zákon č.113/2006 Sb., kterým se mění zákon č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů a zákon č.209/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení) ve sbírce zákonů, a to tzv. informačními aktivy. Informační aktivity byly uskutečněny v Hradci Králové a v Praze, na začátek roku 2007 je jejich uskutečnění připravováno ve spolupráci s primátory statutárních měst Brna a Ostravy. Na aktivech byli senioři za přítomnosti zástupců ministerstev a odpovědných regionálních politiků informováni o změnách občanského zákoníku v oblasti nájemního práva, o možnostech pronajímatelů skokově zvýšit nájemné (až o 37 %) k 1. ledna 2007, o novém nastavení a o nových dávkách sociální ochrany seniorů s nízkými penzemi, o nové konstrukci příspěvku na bydlení a v neposlední řadě též o obsahu zákona o sociálních službách. Regionální politici pak hovořili o připravenosti samosprávy na realizaci výše uvedených zákonů. Návštěvnost informačních aktivů byla cca 120 přítomných v Hradci Králové a 180 přítomných v Hl.m.Praze, široká mediální publicita jejich průběhu v Době seniorů a také v regionálním tisku a v rozhlase ale rozšířila informovanost na další tisíce seniorů. V průběhu roku pak informování seniorů o vlivu sociální a bytové reformy 2007 na jejich sociální postavení a životní úroveň dále pokračovalo. A to na desítkách členských schůzích seniorských organizací i na pravidelných setkáních klubů seniorů samosprávy. Návštěvnost na těchto akcích odhadujeme na cca 3 100 seniorů.

Hlavní formou realizace projektů Rady seniorů pro rok 2006 ale bylo koncipování a rozvoj působnosti poradenských a konzultativních center Rady v Praze, v Brně, v Ostravě a v Hradci Králové. Doplňkovými formami pak bylo poradenství prostřednictvím webových stránek Rady a poradenství prostřednictvím novin Rady, tj. prostřednictvím „Doby seniorů“.

Realizace projektu prostřednictvím Konzultačních a poradenských středisek Rady seniorů:

Konstituování konzultačních a poradenských středisek Rady seniorů České republiky pro seniory bylo zahájeno v květnu, a to výběrem vhodných a finančně dostupných kanceláří, výběrem kvalifikovaných zaměstnanců a v neposlední řadě též nákupem nezbytného technického vybavení. Provoz centrální kanceláře v Praze pak byl zahájen k 1. červenci, v Brně k 15. srpnu, v Hradci Králové a v Ostravě k 1. září. Personální obsazování centrální kanceláře a regionálních pracovišť bylo realizováno postupně, poslední zaměstnanec byl přijat k 15. říjnu na regionální pracoviště v Ostravě. Celkově tak bylo zaměstnáno 15 fyzických a 5,1 přepočtených pracovníků na sociální poradenství a pomoc, 4 fyzičtí a jeden přepočtený pracovník na bytové poradenství, tři právníci na 0,2 pracovního úvazku, dva právníci na 0,1 pracovního úvazku a jeden právník na 0,5 pracovního úvazku. Dále byli zaměstnáni správce sítě a informatiky, ekonom a vrchní realizátor projektu. Všichni na 0,5 úvazku. Personální obsazení novin, tj. měsíčníku Doby seniorů, která z pohledu informačních a konzultativních funkcí projekty Rady seniorů též významně podpořila bylo realizováno mimo centrální kancelář i regionálních pracovišť.

Vlastní poradenství a pomoc seniorům v poradnách bylo realizováno čtyřmi způsoby. Šlo o vyřízení telefonických dotazů, dále o osobní návštěvy klientů a konzultace s poradci přímo v poradnách, o návštěvy terénních sociálních pracovníků v rodinách a neposlední řadě o písemné vyřizování žádostí tazatelů. Celkově bylo těmito formami za období červenec – prosinec 2006 obslouženo 2 016 seniorů. Zájem o kvalifikované a bezplatné poradenství a pomoc meziměsíčně narůstal, nejvíce klientů bylo obslouženo v listopadu (482) a v prosinci (347). Z konzultovaných problémů šlo nejvíce o jednostranné zvýšení nájemného včetně jeho správného výpočtu a dodržení pravidel oznámení, a to včetně vysvětlení a posouzení obligatorních nároků jednotlivých klientů na příslušné sociální dávky. Klientům byly poskytovány informace jak postupovat vůči předraženému nájemnému. V této souvislosti bylo zjištěno téměř u 40 % případů nedodržení vzorového oznámení, dále nesprávné úpravy započítatelné plochy bytu i navýšení nájemného nad rámec zákona. Při těchto zjištěních nebylo možno volit jiný postup, než poradit klientovi aby požadoval nápravu novým oznámením od pronajímatele, respektive v krajním případě aby využil též soudu. K tomu měla poradenská střediska k dispozici vzorovou žalobu. Ze sociální oblasti byl nejčastěji vysvětlován postup

seniorům k získání nového příspěvku na péči, postup při vyřizování dávek hmotné nouze, dále nárok na bezplatné poskytování sociálních služeb, nárok na některé jednorázové i opakující se sociální dávky pro zdravotně postižené. V několika případech vyřizovala Rada též zajištění domova důchodců a penziónu pro důchodce. Mezi nejčastější dotazy ale byly peníze. Zejména nový nárok vdov na přepočtení vdovských penzí dle zákona č.267/2006 Sb., dále na způsob výpočtu vdovského a vdoveckého důchodu, zejména na tzv. „dvojí krácení“, na možnost souběhu pobírání penze s výdělečnou činností, na úpravy důchodů politickým vězňům i na výpočet valorizace penzí k 1. lednu 2007. Ze zdravotní oblasti uplatnila řada seniorů dotazy, jakým způsobem postupovat při podání stížnosti na lékařku, která údajně zanedbala povinnou péči, na možnost hrazené lázeňské péče při neudržení moči, na dopravu sanitkou atd. Z dalších oblastí šlo o dotazy na způsob reklamace při zakoupení vadného zboží, kdy se nepřevzatá zásilka považuje za doručenu, jak postupovat při úmrtí manžela nebo manželky, při uplatnění nároku na vdovský a vdovecký důchod, na dědické řízení, na notářské poplatky, na dědickou a darovací daň, na problematiku věcného břemene při převodu bytu, na sepsání závěti, na exekuční řízení, na nesprávná soudní rozhodnutí, atd. Veškeré poradenství a pomoc byly poskytovány bezplatně a za plné součinnosti klienta. Každý kontakt je evidován (identifikace jména, příjmení, domovské obce, téma návštěvy, doporučení poradce), také vyřizování žádostí o sociální dávky, respektive o sociální služby je sledováno a případně nezbytnosti na úřadech intervenováno. Pokud senior není schopen, vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, si náležitosti na úřadech vyřídit osobně, vykoná to s jeho souhlasem pracovník poradny. V těchto případech je klient seznámen se všemi zákonnými možnostmi pomoci, na základě jeho rozhodnutí a po předložení potřebných dokladů vyplněny příslušné dotazníky, které jsou po zmocnění pracovníka poradny k osobnímu zastupování klienta, postoupeny příslušnému úřadu. Současně je telefonicky ověřován stav vyřízení žádosti seniora. Zákon o ochraně osobních údajů je dodržován, během roku 2006 neobdržela Rada seniorů žádnou stížnost na práci, či na postup pracovníků poraden. Z uvedeného je zřejmé, že potřeba poskytování odborného sociálního, odborného bytového a právního poradenství seniorům prostřednictvím jejich vlastní seniorské organizace se prokázala a v praxi se plně osvědčila. Po cca jedno až dvou tříměsíčním rozběhu činnosti poraden již poskytují rady stovkám klientů měsíčně.

Realizace projektu prostřednictvím webových stránek Rady seniorů:

V současném období významně narůstá počet počítačově gramotných seniorů, proto je k poradenství využíván také Portál Rady seniorů www.rscr.cz. Návštěvnost webových stránek Rady seniorů byla v roce 2006 824 návštěv v průměru měsíčně. Nejnižší počet návštěv byl v červenci (473) a nejvyšší v listopadu (1 739). Z hlediska právního poradenství bylo publikováno:

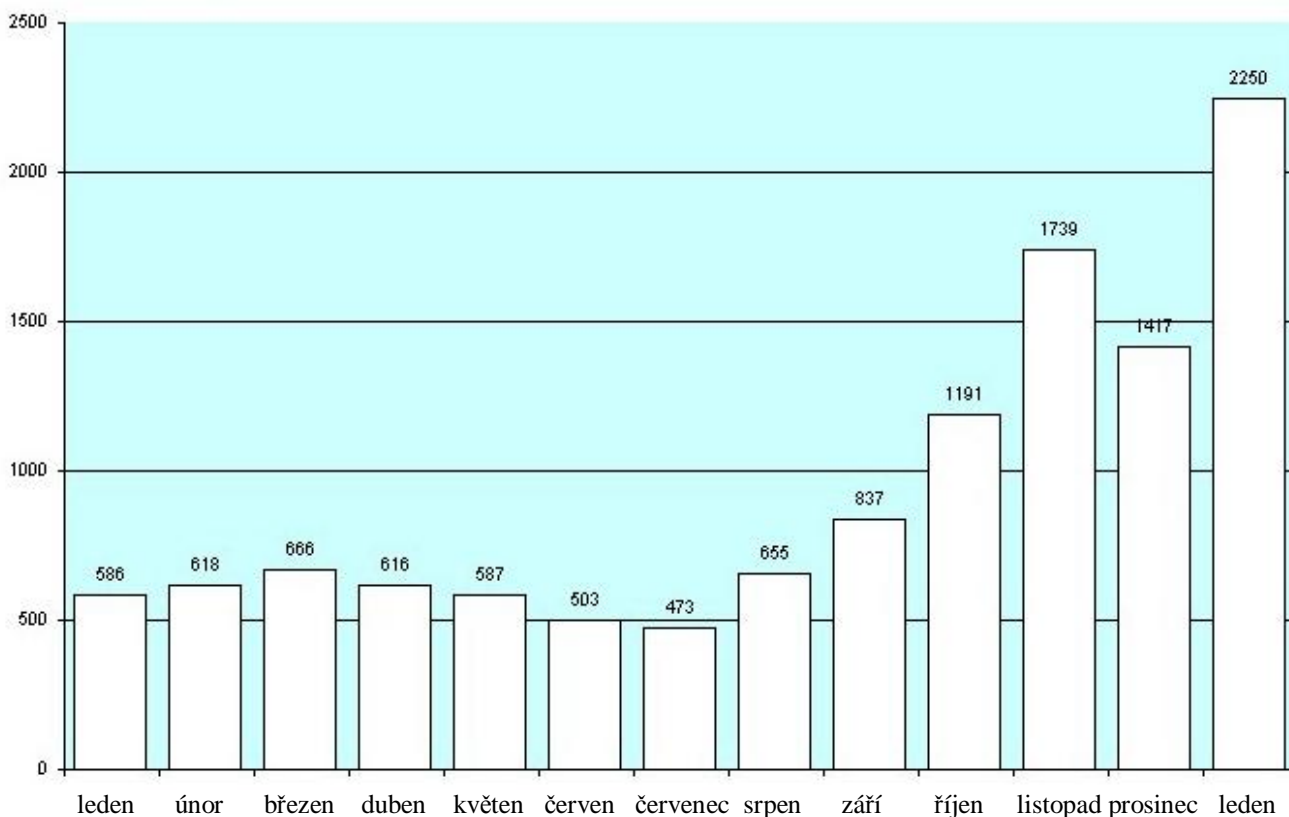
- „informace o základních změnách zákonů“ (vložen dne 24.7.),
- „souběh starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti“ (vložen dne 29.6.),
- „změny v nájemních vztazích mezi pronajímateli a nájemci bytu“ (vložen dne 20.7.),
- „odpovědi na dotazy čtenářů Doby seniorů“ (vložen dne 2.10.),
- „odpovědi na dotazy čtenářů Doby seniorů k vdovským důchodům“ (vložen dne 2.11.),
- „změny v nemocenském pojištění se dotknou také seniorů“ (vložen dne 8.11.),
- „zvýšení důchodu pro bezmocnost vystřídá od ledna 2007 příspěvek na péči automaticky, bez žádosti“ (vložen dne 1.12),
- „co by měli senioři vědět o přechodu zvýšení důchodu pro bezmocnost na nový příspěvek na péči“ (vložen dne 3.1. 2007),
- „od ledna 2007 zanikl některým vdovám a vdovcům nárok na důchod“ (vložen dne 18.1.2007),

Z hlediska bytového poradenství bylo publikováno:

- „jak správně zvyšovat nájemné u starých nájemních smluv“ (vložen dne 9.8.),
- „jak má správně vypadat vyúčtování služby vytápění a poskytování teplé užitkové vody“ (vložen dne 17.8.),
- „jak správně účtovat za pitnou vodu a za odvod splašků“ (vložen dne 17.8.),

- „jak má správně vypadat oznámení o zvýšení nájemního“ (vloženno dne 29.8),
- „komentář k zákonu o jednostranném zvyšování nájemního“ (vloženno dne 29.8),
- „co je započítatelná plocha bytu“ (vloženno dne 3.1. 2007).

Návštěvnost webových stránek Rady seniorů ČR za období: leden 2006 – leden 2007

Realizace projektu prostřednictvím seniorských novin „Doba seniorů“:

Doba seniorů vychází měsíčně a to v průměrném měsíčním nákladu 30 000 výtisků v roce 2006. Rozsah novin byl 16 stran a cena jednoho výtisku 7 Kč. Ze sociálního, právního, bytového, spotřebního, zdravotního, občanskoprávního a dalšího poradenství bylo uveřejněno:

- **Doba seniorů č.1** – „léky mohou také škodit“, „pod hranicí chudoby“, „evropský kodex proti rakovině“, „deset rad pro vaše bezpečí“, „bylinkami proti paradentóze“,
- **Doba seniorů č.2** – „informace pro Vás, mění se částky zvýšení důchodu pro bezmocnost a příplatky k důchodům“, „změna termínů a výplaty důchodů v roce 2006“, „odborníci vám radí jak s léky“, „slevy se nedávají zadarmo“, Informace MPSV, pozor nastaly změny“,
- **Doba seniorů č.3** – „sociální služby jinak. Proč?“, „výše výdělků už neovlivní částečný invalidní důchod“, „ouvej, nohy opět bolí“, „balíte kufry na cestu?“, „předčasný důchod“, „co je to E – learning?“, „rady letem“, „pozor na viagru z internetu“,
- **Doba seniorů č.4** – „pojistné nelze zanedbávat, neplatiči mohou mít velké problémy“, „bude dost domovů důchodců?“, „zajistit seniorům důstojné bydlení“, „gerontofarmaceutická poradna“ „v případě malé vady můžete žádat od prodejce slevu“, „jak být ve stáří fit“,
- **Doba seniorů č.5** – „Ad: vdovské důchody“, „umět prosadit práva spotřebitele“, „gerontofarmaceutická poradna“, „správná výživa ovlivňuje kondici“,
- **Doba seniorů č.6** – „vdovské důchody: co bude dál?“, „radí vám náš právník“, „co dělat až přijdou vedra“, „desatero rad proti lapkům“, „pomocník pro budoucí důchodce“, „krizová pomoc“, „užitečná linka“,

- **Doba seniorů č.7** – „účinná pomoc potřebným“, „důchody a důchodci v Česku“, „proti násilí na seniorech“, „pomáháme v džungli paragrafů“, „máme více práv“, „jak a co jíst ve vedrech“, „léto a váš pitný režim“, „gerontofarmaceutická poradna“,
- **Doba seniorů č.8** – „pomáháme v džungli paragrafů“, „jak vypočítat vdovský důchod?“, nekupujte zajíce v pytli“, „jak a co pít v letních vedrech“, „gerontofarmaceutická poradna“,
- **Doba seniorů č.9** – „deregulace mají svá pravidla“, „bezplatné poskytování sociálních služeb“, „pomáháme v džungli paragrafů“, „ad: vdovské důchody“, „chybějící doba pojištění“, „jak se bránit cukrovce“, „jak čelit řídnutí kostí“, „pozor na zázračné léky“, „gerontofarmaceutická poradna“,
- **Doba seniorů č.10** – „jeden se ptá, DS přináší odpovědi všem“, „pomáháme v džungli paragrafů“, „aktivní život brzdí stárnutí“, „informovaní se ubrání lépe“, „programy pro aktivní stáří“, gerontofarmaceutická poradna,
- **Doba seniorů č.11** – „vy se ptáte, DS přináší odpovědi“, „jednostranné zvýšení činže“, „prof. Mazánek nejen o zubech“, „jak se bránit proti chřipce“, „gerontofarmaceutická poradna“,
- **Doba seniorů č.12** – „ještě jednou vdovské důchody“, „neoprávněně zvýšené nájemné, jak by měl postupovat postižený nájemce“, „od ledna přichází příspěvek na péči, o vyplácení není třeba znovu žádat“, „kdo mi má napsat sanitku“, gerontofarmaceutická poradna,
- **Doba seniorů č.1** – „od ledna 2007 se zvyšují důchody“, „k dotazům k příspěvku na péči“, „co se špatně vypočítanou plochou bytu“, „rady letem“, „dnes radí MUDR.Hana Váňová lékař – homeopat, „pečovatelské služby po 1.1. 2007, není důvod k obavám“, „rady letem“, „smlouva na dálku“,

Stručně rekapitulovaná činnost Rady seniorů České republiky za rok 2006 naznačuje, že oproti roku předchozímu došlo v jejich funkcích a v působnosti k významným kvalitativním změnám. Kromě obvyklých legislativních aktivit a vyjednávání s ústavními činiteli, respektive s představiteli krajů a samosprávy k nastavení a k zajištění odpovídající životní úrovně seniorů byly nově realizovány poradenské a konzultativní služby jednotlivým seniorům, respektive též jejich rodinám. V závažných případech pak byla realizována „asistentská“ pomoc při uplatňování obligatorních, respektive fakultativních nároků sociálně ohrožených seniorů. Rada seniorů České republiky tak přispěla k informovanosti seniorů o sociální a bytové reformě 2007. Hlavní nápad lze v souvislosti s realizací reformy ale očekávat až v roce letošním, kdy zvýšená intenzita poradenství v lednu tento předpoklad potvrzuje. Získané poznatky z poraden i z osobních návštěv v rodinách seniorů za rok 2006 jsou k dispozici Radě vlády ČR pro seniory a stárnutí populace a partnerským ministerstvům. Tj. Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvu zdravotnictví ČR a Ministerstvu místního rozvoje ČR.